

DECYZJA KOMISJI**z dnia 25 czerwca 2010 r.****w sprawie wdrożenia przez państwa członkowskie programów nadzoru w zakresie ptasiej grypy u drobiu i dzikiego ptactwa***(notyfikowana jako dokument nr C(2010) 4190)***(Tekst mający znaczenie dla EOG)***(2010/367/UE)*

KOMISJA EUROPEJSKA,

postaci o wysokiej zjadliwości, co mogłoby mieć fatalne konsekwencje.

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając dyrektywę Rady 90/425/EWG z dnia 26 czerwca 1990 r. dotyczącą kontroli weterynaryjnych i zootechnicznych mających zastosowanie w handlu wewnątrzspółnotowym niektórymi żywymi zwierzętami i produktami w perspektywie wprowadzenia rynku wewnętrznego ⁽¹⁾, w szczególności jej art. 10 ust. 4,

- (4) Dyrektywa 2005/94/WE przewiduje również realizację programów nadzoru obejmujących dzikie ptactwo w celu wzbogacenia, na podstawie regularnie uaktualnianej oceny ryzyka, aktualnej wiedzy o zagrożeniach ze strony dzikiego ptactwa w związku z wszelkimi występującymi u ptactwa wirusami grypy pochodzącymi od ptaków.

uwzględniając dyrektywę Rady 2005/94/WE z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie wspólnotowych środków zwalczania grypy ptaków i uchylającą dyrektywę 92/40/EWG ⁽²⁾, w szczególności jej art. 4 ust. 2,

- (5) Decyzję Komisji 2007/268/WE z dnia 13 kwietnia 2007 r. w sprawie wdrażania programów nadzoru nad ptasią grypą u drobiu i dzikiego ptactwa w państwach członkowskich i zmieniającą decyzję 2004/450/WE ⁽³⁾ przyjęto w celu ustanowienia wytycznych dotyczących wdrażania takich programów nadzoru.

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Ptasia grypa jest wirusową chorobą zakaźną ptaków, w tym drobiu. Zakażenie drobiu wirusem ptasiej grypy powoduje rozwój jednej z dwóch postaci tej choroby, różniącej się zjadliwością. Postać o niskiej zjadliwości wywołuje zwykle łagodne objawy, natomiast postać o wysokiej zjadliwości jest przyczyną bardzo wysokiej śmiertelności u większości gatunków drobiu. Choroba ta może mieć bardzo poważny wpływ na rentowność gospodarstw drobiarskich.

- (6) Od daty przyjęcia tej decyzji doświadczenia zebrane przez państwa członkowskie podczas realizacji programów nadzoru oraz przyrost wiedzy naukowej i wniosków z badań wskazują, że niektóre gatunki drobiu i kategorie produkcyjne drobiu cechuje wyższe ryzyko zakażenia wirusami grypy ptaków, również biorąc pod uwagę położenie gospodarstwa i inne czynniki ryzyka.

- (2) W dyrektywie 2005/94/WE ustanowiono środki kontroli ognisk wysoce zjadliwej grypy ptaków (HPAI) oraz nisko zjadliwej grypy ptaków wywoływanej przez wirusy podtypu H5 oraz H7 (LPAI), zgodnie z definicjami w tej dyrektywie, u drobiu i innych ptaków żyjących w niewoli. Dyrektywa 2005/94/WE przewiduje również niektóre środki zapobiegawcze związane z nadzorem w zakresie grypy ptaków i jej wczesnym wykrywaniem.

- (7) Ryzyko wprowadzenia wirusa HPAI podtypu H5N1 z Azji Południowo-Wschodniej do Europy przez jego rozprzestrzenianie się na zachód w roku 2005 przyspieszyło przyjęcie dodatkowych środków gotowości i wczesnego wykrywania wirusa tego typu u drobiu i dzikiego ptactwa.

- (3) Dyrektywa 2005/94/WE stanowi, że państwa członkowskie wdrażają obowiązkowe programy nadzoru. Programy nadzoru mają na celu wykrycie obecności wirusów LPAI u drobiu, w szczególności u drobiu wodnego, zanim się rozprzestrzeni w populacji drobiu, tak aby możliwe było zastosowanie środków kontroli, żeby w miarę możliwości zapobiec mutacji wirusa do

- (8) Decyzja Komisji 2005/731/WE z dnia 17 października 2005 r. ustanawiająca dodatkowe wymogi dla nadzoru obecności ptasiej grypy wśród dzikiego ptactwa ⁽⁴⁾ zobowiązuje państwa członkowskie do powiadamiania właściwych organów o wszelkich nietypowych przypadkach śmiertelności lub dużych ogniskach choroby występujących u dzikiego ptactwa, w szczególności u dzikiego ptactwa wodnego. Należy również przeprowadzać pobieranie próbek i badania laboratoryjne na obecność wirusów ptasiej grypy.

⁽¹⁾ Dz.U. L 224 z 18.8.1990, s. 29.

⁽²⁾ Dz.U. L 10 z 14.1.2006, s. 16.

⁽³⁾ Dz.U. L 115 z 3.5.2007, s. 3.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 274 z 20.10.2005, s. 93.

- (9) Zasadne jest włączenie wymogów ustanowionych w decyzji 2005/731/WE do niniejszej decyzji. i zastąpić je wytycznymi ustanowionymi w niniejszej decyzji.
- (10) Od 2006 do 2009 r. pobrano próbki od ponad 350 000 sztuk dzikiego ptactwa, które przebadano na obecność ptasiej grypy. Zwykle nadzór w państwach członkowskich był prowadzony w drodze pobierania próbek: w 75 % – od ptaków żywych, a w 25 % – od ptaków chorych lub padłych.
- (11) W ciągu czterech lat badanie dało wynik dodatni dla HPAI podtypu H5N1 u ponad 1 000 ptaków padłych lub chorych, natomiast badanie ptaków żywych uważanych za zdrowe, od których pobrano próbki, dało wynik dodatni na obecność wirusa tylko u około pięciu osobników. Z próbek pobranych od żywych ptaków izolowano niemal wyłącznie podtypy LPAI.
- (12) Wnioski przedstawiane przez laboratorium referencyjne UE ds. ptasiej grypy w rocznych sprawozdaniach na temat nadzoru w zakresie ptasiej grypy⁽¹⁾ w Unii, opinie naukowe Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA)⁽²⁾,⁽³⁾,⁽⁴⁾ oraz prace niedawno ustanowionej grupy zadaniowej ds. nadzoru w zakresie chorób zwierząt (TFADS) uwidocznily konieczność wprowadzenia zmian do aktualnej strategii nadzoru obejmującej drób i dzikie ptactwo, aby popularyzować podejście oparte na ryzyku, które uważane jest za najbardziej odpowiednią strategię nadzoru pozwalającą na informowanie właściwych organów celem zapobiegania i kontroli chorób, a w rezultacie ochrony gospodarstw drobiarskich i innych gospodarstw zajmujących się hodowlą ptaków żyjących w niewoli.
- (13) Nadzór oparty na ryzyku powinien uzupełniać systemy wczesnego wykrywania zakażeń ptasią grypą u drobiu, takie jak systemy ustanowione na mocy art. 2 decyzji Komisji 2005/734/WE z dnia 19 października 2005 r. ustanawiającej środki bezpieczeństwa biologicznego w celu zmniejszenia ryzyka przeniesienia wysoce zjadliwej grypy ptaków spowodowanej przez wirus grypy A podtyp H5N1 z ptaków dziko żyjących na drób i inne ptaki żyjące w niewoli oraz przewidującej system wczesnego wykrywania na obszarach szczególnego ryzyka⁽⁵⁾ oraz rozdziału II pkt 2 załącznika do decyzji Komisji 2006/437/WE z dnia 4 sierpnia 2006 r. zatwierdzającej podręcznik diagnostyczny dotyczący grypy ptaków, przewidziany w dyrektywie Rady 2005/94/WE⁽⁶⁾.
- (14) W świetle uzyskanych doświadczeń i wiedzy naukowej należy zatem poddać przeglądowi wytyczne dotyczące nadzoru w zakresie ptasiej grypy u drobiu i dzikiego ptactwa, ustanowione w decyzji 2007/268/WE,
- (15) W interesie spójności prawa unijnego pobieranie próbek i badania laboratoryjne powinny być przeprowadzane zgodnie z procedurami ustanowionymi w decyzji 2006/437/WE, o ile nie postanowiono inaczej.
- (16) W interesie spójności prawa unijnego podczas realizacji programów nadzoru obejmujących dzikie ptactwo należy zwrócić szczególną uwagę na wymogi dyrektywy 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa⁽⁷⁾, w szczególności w odniesieniu do projektu nadzoru i procedur pobierania próbek, opisanych w sekcjach 2 oraz 3 części 1 załącznika II do niniejszej decyzji.
- (17) Należy uchylić decyzje 2005/731/WE oraz 2007/268/WE.
- (18) Środki przewidziane w niniejszej decyzji są zgodne z opinią Stałego Komitetu ds. Łańcucha Żywnościowego i Zdrowia Zwierząt,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zapewnienia, że właściwe organy prowadzą stosowną współpracę z organizacjami zajmującymi się obserwacją i obrączkowaniem dzikiego ptactwa, organizacjami myśliwskimi oraz innymi odpowiednimi organizacjami, gwarantującą, że organizacje te spełniają wymóg niezwłocznego powiadomiania właściwych organów o wszelkich nietypowych przypadkach śmiertelności lub znaczących ogniskach choroby występujących u dzikiego ptactwa, w szczególności dzikiego ptactwa wodnego.

Artykuł 2

1. Państwa członkowskie dopilnowują, aby właściwe organy, po otrzymaniu informacji przewidzianych w art. 1, w przypadku gdy nie stwierdzono jednoznacznie innej przyczyny choroby niż ptasia grypa, niezwłocznie zaleciły:

a) pobranie odpowiednich próbek od padłych ptaków oraz, jeśli to możliwe, od innych ptaków, które miały styczność z padłymi ptakami;

b) poddanie tych próbek badaniom laboratoryjnym na obecność wirusa ptasiej grypy.

2. Pobieranie próbek i procedury badania przeprowadza się zgodnie z rozdziałami II–VIII podręcznika diagnostycznego dotyczącego grypy ptaków, zatwierdzonego decyzją 2006/437/WE.

(1) Strona internetowa Komisji Europejskiej: http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/controlmeasures/avian/eu_resp_surveillance_en.htm

(2) *The EFSA Journal* (2005) 266, s. 1-21; Opinia naukowa na temat ptasiej grypy w kontekście zdrowia i dobrostanu zwierząt.

(3) *The EFSA Journal* (2008) 715, s. 1-161; Opinia naukowa na temat ptasiej grypy w kontekście zdrowia i dobrostanu zwierząt oraz ryzyka pojawienia się tej choroby w gospodarstwach drobiarskich w UE.

(4) *The EFSA Journal* (2006) 357, s. 1-46; Opinia na temat ptaków migrujących i ich prawdopodobnej roli w rozprzestrzenianiu wysoce zjadliwej grypy ptaków.

(5) Dz.U. L 274 z 20.10.2005, s. 105.

(6) Dz.U. L 237 z 31.8.2006, s. 1.

(7) Dz.U. L 20 z 26.1.2010, s. 7.

3. Państwa członkowskie niezwłocznie informują Komisję w przypadku dodatnich wyników badań laboratoryjnych na obecność wirusa wysoce zjadliwej grypy ptaków (HPAI), przewidzianych w ust. 1 lit. b).

Artykuł 3

Realizacja programów nadzoru w zakresie ptasiej grypy u drobiu i dzikiego ptactwa w państwach członkowskich, zgodnie z art. 4 ust. 1 dyrektywy 2005/94/WE, jest zgodna z wytycznymi określonymi w załącznikach I i II do niniejszej decyzji.

Artykuł 4

Nie naruszając wymogów przewidzianych w prawie unijnym, właściwe organy dopilnowują, aby wszystkie dodatnie i ujemne wyniki badań serologicznych i wirusologicznych na obecność ptasiej grypy, uzyskane w ramach programów nadzoru obejmujących drób i dzikie ptactwo, były przesyłane Komisji co sześć miesięcy. Wyniki przesyła się za pośrednic-

twem systemu internetowego Komisji co roku do dnia 31 lipca za poprzedzające sześć miesięcy (od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca) oraz do dnia 31 stycznia za poprzedzające sześć miesięcy (od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia).

Artykuł 5

Decyzje 2005/731/WE i 2007/268/WE tracą moc.

Artykuł 6

Niniejsza decyzja skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 25 czerwca 2010 r.

W imieniu Komisji

John DALLI

Członek Komisji

ZAŁĄCZNIK I

Wytyczne dotyczące wdrażania programów nadzoru w zakresie ptasiej grypy u drobiu**1. Cele programów nadzoru**

Celem programów nadzoru w zakresie ptasiej grypy u drobiu jest dostarczanie właściwym organom informacji o występowaniu wirusa ptasiej grypy celem kontrolowania choroby zgodnie z dyrektywą 2005/94/WE za pomocą rocznego wykrywania poprzez aktywny nadzór nad:

- a) nisko zjadliwą grypą ptaków (LPAI) podtypu H5 i H7 u ptaków grzebiących (kur, indyków, perlic, bażantów, kuropatw i przepiórek) oraz ptaków bezgrzebieniowych, uzupełniając w ten sposób inne istniejące systemy wczesnego wykrywania;
- b) nisko zjadliwą grypą ptaków (LPAI) podtypu H5 i H7 oraz wysoce zjadliwą grypą ptaków (HPAI) u domowego plectwa wodnego (kaczek, gęsi i kaczek krzyżówek przeznaczonych do odnowy populacji zwierzyny łownej).

2. Projekt nadzoru

Pobieranie próbek i badania serologiczne w gospodarstwach drobiarskich przeprowadza się w celu wykrycia obecności przeciwciał na wirusy grypy ptaków, jak określono w dyrektywie 2005/94/WE.

Aktywny nadzór uzupełnia systemy wczesnego wykrywania już obowiązujące w państwach członkowskich, ustanowione na mocy decyzji 2005/734/WE oraz rozdziału II podręcznika diagnostycznego dotyczącego grypy ptaków, zatwierdzonego decyzją Komisji 2006/437/WE („podręcznik diagnostyczny”), w szczególności systemy wdrożone w gospodarstwach drobiarskich uznawanych za gospodarstwa wysokiego ryzyka w odniesieniu do ptasiej grypy.

Istnieją dwie międzynarodowo uznane metody nadzoru w zakresie chorób zwierząt: a) nadzór oparty na ryzyku; oraz b) nadzór oparty na pobieraniu próbek reprezentatywnych.

2.1. Nadzór oparty na ryzyku

Nadzór oparty na ryzyku jest preferowaną metodą prowadzenia nadzoru w zakresie ptasiej grypy w sposób ukierunkowany i przy efektywnym wykorzystaniu zasobów.

Państwa członkowskie wybierające tę metodę określają główne drogi zakażenia dla stad drobiu oraz zakres pobierania próbek w gospodarstwach drobiarskich, które uznano za gospodarstwa wysokiego ryzyka zakażenia ptasią grypą.

Kryteria oraz czynniki ryzyka wymienione w sekcji 4.1 nie są wyczerpujące, dają jednak ogólne pojęcie, w jaki sposób podchodzić do pobierania próbek od różnych gatunków i kategorii produkcyjnych drobiu w różnych systemach hodowli oraz do ich badania. Zależnie od sytuacji w zakresie zdrowia zwierząt w poszczególnych państwach członkowskich może zaistnieć konieczność różnego wazenia tych kryteriów i czynników ryzyka.

2.2. Nadzór oparty na pobieraniu próbek reprezentatywnych

Jeżeli państwo członkowskie nie jest w stanie skutecznie przeprowadzać opartej na dowodach oceny dróg zakażenia dla stad drobiu na swoim terytorium, wdraża nadzór oparty na pobieraniu próbek reprezentatywnych. Liczba gospodarstw drobiarskich, w których pobiera się próbki, odpowiada danym w tabelach 1 i 2, zależnie od gatunku drobiu.

Na całym obszarze państwa członkowskiego przeprowadzane jest warstwowanie próbek do badań serologicznych na obecność ptasiej grypy, tak aby próbki można było uznać za reprezentatywne dla całego państwa członkowskiego.

3. Populacje docelowe

Program nadzoru obejmuje pobieranie próbek od następujących gatunków i kategorii produkcyjnych drobiu:

- a) kury nioski;
- b) kury nioski chowane na wolnym wybiegu;
- c) kurczęta rozplodowe;
- d) indyki rozplodowe;
- e) kaczki rozplodowe;
- f) gęsi rozplodowe;

- g) indyki rzeźne;
- h) kaczki rzeźne;
- i) gęsi rzeźne;
- j) ptactwo łowne utrzymywane w warunkach fermowych (ptaki grzebiące), zwłaszcza dorosłe ptaki, na przykład ptaki rozplodowe;
- k) ptactwo łowne utrzymywane w warunkach fermowych (ptactwo wodne);
- l) ptaki bezgrzebieniowe.

W wyjątkowych, podanych poniżej okolicznościach programem nadzoru można również objąć następujące kategorie drobiu:

- m) brojlery, tylko wówczas, gdy: (i) chowane są w dużej liczbie na wolnym wybiegu; oraz (ii) uznawane są za objęte wysokim ryzykiem zakażenia ptasią grypą;
- n) stada przydomowe: zwykle odgrywają niewielką rolę w krążeniu i rozprzestrzenianiu się wirusa, a pobieranie od nich próbek wymaga dużych nakładów. W wielu państwach członkowskich stada przydomowe mogą być jednak objęte wysokim ryzykiem ptasiej grypy ze względu na ich znaczną liczebność, niewielką odległość od komercyjnych gospodarstw drobiarskich, udział w handlu lokalnym lub regionalnym oraz kryteria i czynniki ryzyka zgodnie z wykazem w sekcji 4.1, w szczególności w odniesieniu do składu gatunkowego.

W przypadku dostarczenia dobrze udokumentowanego uzasadnienia dotyczącego poziomu ryzyka dla danej kategorii produkcyjnej drobiu (np. kurczęta rozplodowe trzymane w warunkach wysokiego bezpieczeństwa biologicznego) możliwe jest wyłączenie tej kategorii drobiu z pobierania próbek.

4. Metoda nadzoru opartego na ryzyku

Wybór metody nadzoru opartego na ryzyku dokonywany jest na podstawie oceny na poziomie państwa członkowskiego, która uwzględni co najmniej następujące kryteria i czynniki ryzyka:

4.1. Kryteria i czynniki ryzyka

4.1.1. Kryteria i czynniki ryzyka wprowadzenia wirusa do gospodarstw drobiarskich w wyniku bezpośredniej lub pośredniej styczności z dzikim ptactwem, w szczególności z jego „gatunkami docelowymi”

- a) Położenie gospodarstwa drobiarskiego w pobliżu mokradeł, stawów, bagien, jezior, rzek lub brzegu morza, gdzie może gromadzić się migrujące dzikie ptactwo wodne.
- b) Położenie gospodarstwa drobiarskiego na obszarze o wysokim zagęszczeniu migrującego dzikiego ptactwa, w szczególności ptaków określonych jako „gatunki docelowe” dla wykrywania HPAI podtypu H5N1 i wymienionych w części 2 załącznika II.
- c) Położenie gospodarstwa drobiarskiego w pobliżu miejsc odpoczynku i lęgów migrującego dzikiego ptactwa wodnego, w szczególności na obszarach połączonych przemieszczaniem się ptaków migrujących z obszarami, gdzie HPAI podtypu H5N1 występuje u dzikiego ptactwa lub drobiu.
- d) Gospodarstwa drobiarskie prowadzące chów na wolnym wybiegu lub gospodarstwa drobiarskie, gdzie drób lub inne ptaki żyjące w niewoli są trzymane na wolnym powietrzu na obszarze, gdzie nie można skutecznie zapobiec styczności drobiu z dzikim ptactwem.
- e) Niski poziom bezpieczeństwa biologicznego w gospodarstwie drobiarskim, w tym w zakresie metody przechowywania paszy oraz korzystania z wody powierzchniowej.

4.1.2. Kryteria i czynniki ryzyka rozprzestrzeniania się wirusa w obrębie gospodarstw drobiarskich oraz pomiędzy nimi, a także konsekwencje (skutki) rozprzestrzeniania się ptasiej grypy między drobiem oraz między gospodarstwami drobiarskimi

- a) Obecność więcej niż jednego gatunku drobiu w tym samym gospodarstwie drobiarskim, w szczególności domowych kaczek i gęsi łącznie z innymi gatunkami drobiu.
- b) Rodzaj produkcji drobiarskiej oraz gatunków drobiu w gospodarstwach, dla których dane z nadzoru wykazały podwyższoną częstość wykrywania zakażeń ptasią grypą w danym państwie członkowskim, takich jak gospodarstwa zajmujące się hodowlą kaczek i drobiu przeznaczonego do odnowy populacji zwierzyny łownej (w szczególności kaczek krzyżówek utrzymywanych w warunkach fermowych).

- c) Położenie gospodarstw drobiarskich na obszarach o wysokim zagęszczeniu takich gospodarstw.
- d) Struktura handlu, w tym przywóz i związana z nim intensywność przemieszczania, zarówno bezpośredniego jak i pośredniego, drobiu oraz inne czynniki, w tym pojazdy, wyposażenie i osoby.
- e) Obecność w gospodarstwie kategorii drobiu długożyjącego oraz zróżnicowanych wiekowo grup drobiu (np. nioski).

4.2. Typowanie populacji ryzyka

Poziom typowania musi odzwierciedlać liczbę i lokalne wagi czynników ryzyka obecnych w gospodarstwie drobiarskim.

Właściwe organy podczas opracowywania projektu nadzoru mogą w swojej ocenie rozważyć inne czynniki ryzyka, które należy odpowiednio opisać i uzasadnić w programie nadzoru.

4.3. Typowanie gospodarstw drobiarskich, z których pobiera się próbki

Jako podstawę do określenia liczby gospodarstw drobiarskich, z których pobiera się próbki, na populację ryzyka można przyjąć dane z tabeli 1 i 2.

5. Metoda pobierania próbek reprezentatywnych

Jeżeli stosowana jest metoda pobierania próbek reprezentatywnych, opisana w sekcji 2.2, liczba gospodarstw drobiarskich, z których pobiera się próbki, obliczana jest na podstawie danych z tabeli 1 i 2 według gatunków drobiu obecnych w gospodarstwie drobiarskim.

5.1. Liczba gospodarstw drobiarskich, z których pobiera się próbki do badań serologicznych na obecność ptasiej grypy

5.1.1. Liczba gospodarstw drobiarskich (z wyjątkiem gospodarstw zajmujących się hodowlą kaczek, gęsi i kaczek krzyżówek), z których pobiera się próbki

Dla każdej kategorii produkcyjnej drobiu, z wyjątkiem kaczek, gęsi i kaczek krzyżówek, liczba gospodarstw drobiarskich, z których pobiera się próbki, określana jest w sposób pozwalający na wykrycie co najmniej jednego zakażonego gospodarstwa drobiarskiego, jeżeli odsetek zakażonych gospodarstw drobiarskich wynosi co najmniej 5 %, przy przedziale ufności 95 %.

Pobieranie próbek przeprowadza się zgodnie z tabelą 1:

Tabela 1

Liczba gospodarstw drobiarskich (z wyjątkiem gospodarstw zajmujących się hodowlą kaczek, gęsi i kaczek krzyżówek), z których pobiera się próbki w każdej kategorii produkcyjnej drobiu

Liczba gospodarstw dla każdej kategorii produkcyjnej drobiu w danym państwie członkowskim	Liczba gospodarstw, z których pobiera się próbki
do 34	wszystkie
35–50	35
51–80	42
81–250	53
> 250	60

5.1.2. Liczba gospodarstw zajmujących się hodowlą kaczek, gęsi i kaczek krzyżówek, z których pobiera się próbki⁽¹⁾

Liczba gospodarstw zajmujących się hodowlą kaczek, gęsi i kaczek krzyżówek, z których pobiera się próbki, określana jest w sposób pozwalający na wykrycie co najmniej jednego zakażonego gospodarstwa drobiarskiego, jeżeli odsetek zakażonych gospodarstw drobiarskich wynosi co najmniej 5 %, przy przedziale ufności 99 %.

⁽¹⁾ Istnieją dowody, że programy nadzoru pasywnego lub systemy wczesnego ostrzegania dają mniejsze prawdopodobieństwo wykrycia gospodarstw zajmujących się hodowlą kaczek i gęsi, w których występuje zakażenie, w porównaniu z gospodarstwami zajmującymi się hodowlą ptaków grzebiących; z tego względu dla wykrywania gospodarstw zajmujących się hodowlą kaczek i gęsi, w których występuje zakażenie, stosuje się wyższy poziom ufności.

Pobieranie próbek przeprowadza się zgodnie z tabelą 2:

Tabela 2

Liczba gospodarstw zajmujących się hodowlą kaczek, gęsi i kaczek krzyżówek, z których pobiera się próbki

Liczba gospodarstw zajmujących się hodowlą kaczek, gęsi i kaczek krzyżówek w danym państwie członkowskim	Liczba gospodarstw zajmujących się hodowlą kaczek, gęsi i kaczek krzyżówek, z których pobiera się próbki
do 46	wszystkie
47–60	47
61–100	59
101–350	80
> 350	90

5.2. *Liczba drobiu (ptaków), od których pobiera się próbki w gospodarstwie drobiarskim*

Liczby podane w pkt 5.2.1 i 5.2.2 dotyczą zarówno gospodarstw drobiarskich, z których pobiera się próbki w ramach nadzoru opartego na ryzyku, jak i gospodarstw, z których pobiera się próbki w ramach pobierania próbek reprezentatywnych.

5.2.1. *Liczba ptaków (z wyjątkiem kaczek, gęsi i kaczek krzyżówek), od których pobiera się próbki w gospodarstwie drobiarskim*

Liczba ptaków, od których pobiera się próbki w każdym gospodarstwie drobiarskim, określana jest w sposób pozwalający na uzyskanie 95 % prawdopodobieństwa wykrycia co najmniej jednego ptaka zakażonego ptasią grypą, jeżeli odsetek występowania ptaków seropozytywnych wynosi ≥ 30 %.

Próbki krwi do badań serologicznych pobiera się od wszystkich kategorii produkcyjnych drobiu i gatunków drobiu, przynajmniej od 5–10 ptaków (z wyjątkiem kaczek, gęsi i kaczek krzyżówek) z każdego gospodarstwa drobiarskiego oraz z różnych kurników, jeżeli w danym gospodarstwie jest ich więcej niż jeden.

W przypadku kilku kurników próbki pobiera się od co najmniej pięciu ptaków z każdego kurnika.

5.2.2. *Liczba kaczek, gęsi i kaczek krzyżówek, z których należy pobrać próbki w gospodarstwie*

Liczba kaczek, gęsi i kaczek krzyżówek, od których pobiera się próbki w gospodarstwie drobiarskim, określana jest w sposób pozwalający na 95 % prawdopodobieństwo wykrycia co najmniej jednego ptaka zakażonego ptasią grypą, jeżeli odsetek występowania ptaków seropozytywnych wynosi ≥ 30 %.

Do badań serologicznych pobiera się dwadzieścia próbek krwi ⁽¹⁾ z każdego wytypowanego gospodarstwa drobiarskiego.

6. **Procedury pobierania próbek do badań serologicznych**

Okres pobierania próbek w gospodarstwie drobiarskim jest zbieżny z okresem produkcji sezonowej dla każdej kategorii produkcyjnej drobiu, a pobieranie próbek można przeprowadzać również w rzeźni. Pobieranie próbek nie może naruszać wymogów podejścia opartego na ryzyku zgodnie z kryteriami i czynnikami ryzyka wymienionymi w sekcji 4.1.

W celu optymalizacji skuteczności oraz unikania niepotrzebnej obecności osób trzecich na terenie gospodarstwa drobiarskiego pobieranie próbek odbywa się w miarę możliwości jednocześnie z pobieraniem próbek do innych celów, np. w ramach programów kontroli zakażeń bakteriami *Salmonella* i *Mycoplasma*. Nie może to jednak naruszać wymogów nadzoru opartego na ryzyku.

7. **Pobieranie próbek do badań wirusologicznych**

Pobieranie próbek do badań wirusologicznych na obecność ptasiej grypy nie jest stosowane jako metoda alternatywna wobec badań serologicznych, ale wyłącznie w ramach dochodzeń przeprowadzanych w rezultacie uzyskania dodatnich wyników badań serologicznych na obecność ptasiej grypy.

⁽¹⁾ Większa liczba próbek w porównaniu z pkt 5.2.1 jest konieczna ze względu na niższą czułość testu diagnostycznego u ptactwa wodnego.

8. Częstotliwość i okres badania

Pobieranie próbek w gospodarstwach drobiarskich przeprowadza się co roku. Na podstawie oceny ryzyka państwa członkowskie mogą jednak zdecydować o częstszym pobieraniu próbek i przeprowadzaniu badań. Uzasadnienie takiej decyzji musi być szczegółowo opisane w programie nadzoru.

Pobieranie próbek przeprowadzane jest zgodnie z zatwierdzonym programem nadzoru od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia w roku realizacji tego programu.

9. Badania laboratoryjne

Badanie próbek odbywa się w krajowych laboratoriach referencyjnych ds. ptasiej grypy (KLR) w państwach członkowskich bądź w innych laboratoriach upoważnionych przez właściwe organy i pozostających pod kontrolą KLR.

Badania laboratoryjne przeprowadza się zgodnie z podręcznikiem diagnostycznym ustanawiającym procedury diagnostyczne służące do potwierdzenia oraz rozpoznawania różnicowego ptasiej grypy.

Jeżeli jednak państwo członkowskie zamierza zastosować badania laboratoryjne, które nie zostały ustanowione w podręczniku diagnostycznym ani nie zostały opisane w podręczniku badań diagnostycznych i szczepionek dla zwierząt lądowych Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt (OIE), przed zastosowaniem badania te muszą zostać najpierw uznane za odpowiednie do tego celu przez laboratorium referencyjne UE, w oparciu o dane z walidacji.

Wszystkie dodatnie wyniki badań serologicznych są potwierdzane przez KLR metodą hamowania hemaglutynacji (HI) z użyciem wyznaczonych szczepów dostarczonych przez laboratorium referencyjne UE:

a) dla podtypu H5:

(i) wstępne badanie przy użyciu szczepu teal/England/7894/06 (H5N3);

(ii) badanie wszystkich próbek dodatnich przy użyciu szczepu chicken/Scotland/59(H5N1) celem wyeliminowania przeciwciał reagujących krzyżowo z N3;

b) dla podtypu H7:

(i) wstępne badanie przy użyciu szczepu turkey/England/647/77 (H7N7);

(ii) badanie wszystkich próbek dodatnich przy użyciu szczepu African starling/983/79 (H7N1) celem wyeliminowania przeciwciał reagujących krzyżowo z N7.

Następstwem wszystkich dodatnich wyników badań serologicznych jest dochodzenie epidemiologiczne w gospodarstwie drobiarskim oraz ponowne pobranie próbek do badań wirusologicznych w celu określenia, czy w danym gospodarstwie drobiarskim występuje aktywne zakażenie wirusem ptasiej grypy. Wnioski z wszystkich dochodzeń przekazuje się Komisji.

Wszystkie izolaty wirusa ptasiej grypy przekazuje się do laboratorium referencyjnego UE zgodnie z prawem unijnym oraz funkcjami i zadaniami krajowych laboratoriów referencyjnych, określonych w załączniku VIII dyrektywy 2005/94/WE, o ile nie przyznano odstępstwa przewidzianego w ust. 4 lit. d) rozdziału V podręcznika diagnostycznego. Wirusy podtypu H5/H7 zostają niezwłocznie przesłane do laboratorium referencyjnego UE i poddane standardowym badaniom klasyfikującym (sekwencjonowanie nukleotydów/IVPI) zgodnie z podręcznikiem diagnostycznym.

Stosuje się dostarczone przez laboratorium referencyjne UE protokoły przekazywania próbek i materiałów diagnostycznych. Właściwe organy dopilnowują skuteczności przepływu informacji między laboratorium referencyjnym UE a krajowym laboratorium referencyjnym.

ZAŁĄCZNIK II

CZĘŚĆ 1

Wytyczne dotyczące wdrażania programów nadzoru w zakresie ptasiej grypy u dzikiego ptactwa**1. Cele nadzoru**

Celem programów nadzoru w zakresie ptasiej grypy u dzikiego ptactwa jest wczesne wykrycie HPAI podtypu H5N1 u dzikiego ptactwa w celu ochrony drobiu w gospodarstwach drobiarskich oraz weterynaryjnej ochrony zdrowia publicznego.

2. Projekt nadzoru

- a) Nadzór oparty na ryzyku wdraża się jako system nadzoru pasywnego w drodze badań laboratoryjnych u konającego dzikiego ptactwa oraz padłych ptaków. W szczególności nadzór ten obejmuje dzikie ptactwo wodne.
- b) W szczególności nadzorem objęte jest dzikie ptactwo, zwłaszcza migrujące dzikie ptactwo wodne, które objęte jest wyższym ryzykiem zakażenia i przeniesienia wirusa HPAI podtypu H5N1, tzw. „gatunki docelowe”.
- c) Nadzorem objęte są obszary w pobliżu mórz, jezior i dróg wodnych, na których znaleziono padłe ptaki, zwłaszcza jeżeli obszary te znajdują się w pobliżu gospodarstw drobiarskich, szczególnie gdy obszary te charakteryzują się wysokim zagęszczeniem gospodarstw drobiarskich.
- d) Do celów opracowania programów nadzoru, pomocy w określaniu gatunków i optymalizacji pobierania próbek stosownie do sytuacji krajowej zapewnia się ścisłą współpracę między epidemiologami, ornitologami i właściwym organem ds. ochrony przyrody.
- e) Jeżeli wymaga tego sytuacja epidemiologiczna w odniesieniu do wirusa HPAI podtypu H5N1, nadzór uzupełniany jest przez działania uświadamiające oraz aktywne poszukiwanie i monitorowanie dzikiego ptactwa padłego lub konającego, w szczególności ptaków należących do gatunków docelowych. Powodem może być wykrycie wirusa HPAI podtypu H5N1 u drobiu lub dzikiego ptactwa w sąsiadujących państwach członkowskich i krajach trzecich lub w krajach, które są powiązane przemieszczaniem się migrującego dzikiego ptactwa, w szczególności ptaków należących do gatunków docelowych, do danego państwa członkowskiego. W takim przypadku uwzględnia się szczegółowe trasy migracji oraz gatunki dzikiego ptactwa, które mogą być różne w różnych państwach członkowskich.

3. Procedury pobierania próbek

- a) Procedury pobierania próbek przeprowadza się zgodnie z podręcznikiem diagnostycznym.
- b) Pobiera się próbki z kloaki i tchawicy lub jamy ustno-gardłowej albo pobiera się próbki tkanek dzikich ptaków padłych lub konających do badań metodą PCR lub izolacji wirusa.
- c) Podczas przechowywania i transportu próbek podejmuje się szczególne środki ostrożności zgodnie z ust. 5 i 6 rozdziału IV podręcznika diagnostycznego. Wszystkie izolaty wirusa ptasiej grypy wykrytego u dzikiego ptactwa przekazuje się do laboratorium referencyjnego UE, o ile nie przyznano odstępstwa przewidzianego w ust. 4 lit. d) rozdziału V podręcznika diagnostycznego. Wirusy podtypu H5/H7 zostają niezwłocznie przesłane do laboratorium referencyjnego UE i poddane standardowym badaniom klasyfikującym (sekwencjonowanie nukleotydów/IVPI) zgodnie z podręcznikiem diagnostycznym.
- d) Pobieranie próbek odbywa się nie dłużej niż do dnia 31 grudnia roku realizacji programu nadzoru.

4. Badania laboratoryjne

Badania laboratoryjne przeprowadza się zgodnie z podręcznikiem diagnostycznym.

Badanie próbek odbywa się w krajowych laboratoriach referencyjnych (KLR) w państwach członkowskich bądź w innych laboratoriach upoważnionych przez właściwe organy i pozostających pod kontrolą KLR.

Jeżeli jednak państwo członkowskie zamierza zastosować badania laboratoryjne, które nie zostały ustanowione w podręczniku diagnostycznym ani nie zostały opisane w podręczniku badań diagnostycznych i szczepionek dla zwierząt lądowych Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt (OIE), przed zastosowaniem badania te muszą zostać najpierw uznane za odpowiednie dla tego celu przez laboratorium referencyjne UE, w oparciu o dane z walidacji.

Przeprowadza się wstępne badania przesiewowe metodą PCR dla genu M, a wyniki dodatnie poddaje się następnie szybkim badaniom na obecność H5, przeprowadzanym w okresie nie dłuższym niż dwa tygodnie. W przypadku potwierdzenia H5 najszybciej jak to możliwe przeprowadza się analizę miejsca rozszczepienia, aby określić, czy jest to wysoce zjadliwa grypa ptaków (HPAI) czy nisko zjadliwa grypa ptaków (LPAI). Jeżeli obecność wysoce zjadliwej grypy ptaków podtypu H5 zostanie potwierdzona, należy szybko przeprowadzić dodatkowe badania na określenie typu N, nawet jeżeli tym sposobem możliwe jest tylko wykluczenie typu N1.

5. Dalsze działania

- W razie potwierdzenia zakażenia HPAI podtypu H5(N1) ⁽¹⁾ zastosowanie mają środki kontroli ustanowione w decyzji Komisji 2006/563/WE z dnia 11 sierpnia 2006 r. dotyczącej niektórych środków ochronnych w odniesieniu do wysoce zjadliwej grypy ptaków podtypu H5N1 wśród dzikiego ptactwa we Wspólnocie i uchylającej decyzję 2006/115/WE ⁽²⁾.
- Jako część dochodzenia epidemiologicznego należy zidentyfikować obszary powiązane z takimi przypadkami, aby można było przewidzieć w przyszłości pojawienie się wirusa ptasiej grypy, w szczególności obszary istotne dla produkcji drobiu, takie jak obszary o wysokim zagęszczeniu gospodarstw drobiarskich.

CZĘŚĆ 2

Wykaz gatunków dzikiego ptactwa, od których pobiera się próbki do badań na obecność ptasiej grypy – „gatunki docelowe”

Lp.	Nazwa naukowa	Nazwa zwyczajowa
1.	<i>Accipiter gentilis</i>	Jastrząb gołębiarz
2.	<i>Accipiter nisus</i>	Krogulec
3.	<i>Anas acuta</i>	Rożeniec
4.	<i>Anas clypeata</i>	Płaskonos
5.	<i>Anas crecca</i>	Cyraneczka
6.	<i>Anas penelope</i>	Świstun
7.	<i>Anas platyrhynchos</i>	Kaczka krzyżówka
8.	<i>Anas querquedula</i>	Cyranka
9.	<i>Anas strepera</i>	Krakwa
10.	<i>Anser albifrons albifrons</i>	Gęś białoczelna (rasa europejska)
11.	<i>Anser anser</i>	Gęś gęgawa
12.	<i>Anser brachyrhynchus</i>	Gęś krótkodzioba
13.	<i>Anser erythropus</i>	Gęś mała
14.	<i>Anser fabalis</i>	Gęś zbożowa
15.	<i>Ardea cinerea</i>	Czapla siwa
16.	<i>Aythya ferina</i>	Głowienka
17.	<i>Aythya fuligula</i>	Czernica
18.	<i>Branta bernicla</i>	Bernikla obrożna
19.	<i>Branta canadensis</i>	Bernikla kanadyjska
20.	<i>Branta leucopsis</i>	Bernikla białolica
21.	<i>Branta ruficollis</i>	Bernikla rdzawoszyja
22.	<i>Bubo bubo</i>	Puchacz
23.	<i>Buteo buteo</i>	Myszołów zwyczajny
24.	<i>Buteo lagopus</i>	Myszołów włochaty
25.	<i>Cairina moschata</i>	Piżmówka amerykańska
26.	<i>Ciconia ciconia</i>	Bocian biały
27.	<i>Circus aeruginosus</i>	Błotniak stawowy

⁽¹⁾ Środki kontroli choroby wdraża się na podstawie potwierdzonych przypadków HPAI podtypu H5 oraz podejrzeń zakażenia podtypem N1.

⁽²⁾ Dz.U. L 222 z 15.8.2006, s. 11.

Ip.	Nazwa naukowa	Nazwa zwyczajowa
28.	<i>Cygnus columbianus</i>	Łabędź czarnodzioby
29.	<i>Cygnus cygnus</i>	Łabędź krzykliwy
30.	<i>Cygnus olor</i>	Łabędź niemy
31.	<i>Falco peregrinus</i>	Sokół wędrowny
32.	<i>Falco tinnunculus</i>	Pustułka
33.	<i>Fulica atra</i>	Łyska
34.	<i>Larus canus</i>	Mewa pospolita
35.	<i>Larus ridibundus</i>	Mewa śmieszka
36.	<i>Limosa limosa</i>	Rycyk
37.	<i>Marmaronetta angustirostris</i>	Marmurka
38.	<i>Mergus albellus</i>	Tracz bielaczek
39.	<i>Milvus migrans</i>	Kania czarna
40.	<i>Milvus milvus</i>	Kania ruda
41.	<i>Netta rufina</i>	Hełmiatka
42.	<i>Phalacrocorax carbo</i>	Kormoran czarny
43.	<i>Philomachus pugnax</i>	Batalion
44.	<i>Pica pica</i>	Sroka
45.	<i>Pluvialis apricaria</i>	Siewka złota
46.	<i>Podiceps cristatus</i>	Perkoz dwuczuby
47.	<i>Podiceps nigricollis</i>	Perkoz zausznik
48.	<i>Porphyrio porphyrio</i>	Modrzyk
49.	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Perkozek
50.	<i>Vanellus vanellus</i>	Czajka